

INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk: 19inf00020

Datum advies: 29 januari 2019	Onderwerp: Van transitie naar transformatie
Kennis nemen van: De overwegingen voor de doorontwikkeling binnen het sociaal domein.	
Status advies: openbaar	Argument: (indien niet openbaar)
Portefeuillehouder: R.W.M. Engels	Datum b&w-vergadering: 5 februari 2019
Bijlagen: 18bij12927 Geactualiseerde evaluatie Sociaal Kernteams gemeente Overbetuwe 18bes00759 WMO cliëntervaringsonderzoek 2017 19bes00049 Casestudy organisatie en bekostiging sociaal domein Overbetuwe 17 mei 2018 18bij07060 Evaluatie sociale kernteams 18bij05295 Monitor sociaal domein	

Kennis nemen van:

De overwegingen voor de doorontwikkeling binnen het sociaal domein.

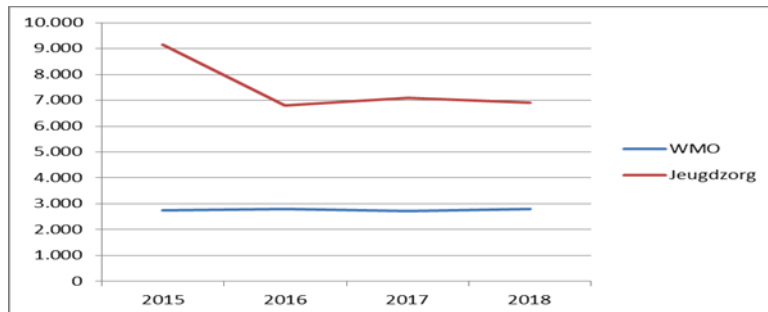
Terugblik op transitie Sociaal Domein

Door de keuzes die we in 2015 ten aanzien van onze systemen en structuren hebben gemaakt, is de transitie in Overbetuwe goed geland. We hebben met de transitie Sociaal Domein een stap gezet in de richting van een meer integrale dienstverlening, dichterbij de inwoner. Eigenlijk is iedereen het erover eens dat wij als gemeente een prestatie hebben geleverd als je bedenkt wat een enorme stelselwijziging de decentralisaties waren. Nu het stof neerdaalt, zien we ook dat de beoogde transformatie nog maar aan het begin staat en wat de vervolggopgave is. De afgelopen jaren hebben we, onder andere met de sociale kernteams, ervaring opgedaan met het eerder signaleren en aanpakken van zorg- en ondersteuningsvragen van de inwoner. Dit heeft tot goede resultaten geleid. We zitten dichterbij de problematiek en zien daardoor ook meer. Op de korte termijn betekent dit een toename van het aantal hulpvragen. Omdat de decentralisaties gepaard gingen met forse bezuinigingen ligt hierin ook op de langere termijn een opgave. De huidige werkwijze in rollen, posities en (inkoopsystemen) is namelijk niet berekend op de hogere instroom van de afgelopen jaren. Onze keuze voor een structuur werd destijds in sterke mate bepaald door randvoorwaarden die het Rijk stelde rond thema's als continuïteit van zorg, voortzetting van gekende bekostigingssystemen en regionale samenwerking bij inkoop. Deze keuzes hebben wel bijgedragen aan de transitie, maar staan op de langere termijn de gewenste transformatie juist in de weg.

We hebben gebouwd aan een solide basis voor de organisatie van het Sociaal Domein. De sociale kernteams spelen een grote rol in het vereenvoudigen van de zorgvraag. Vroeg signaleren, eerder interveniëren en de inzet van zwaardere zorg voorkomen, is op de eerste plaats in het belang van de inwoner. Daarnaast is het nodig omdat de beschikbare budgetten afnemen. We moeten grip krijgen op de zorgkosten en voorkomen dat de kosten van de zorg onbeheersbaar worden. In de evaluatie van de

sociale kernteams zien we terug dat het aantal bezoekers is verviervoudigd¹, terwijl de bezetting niet is verhoogd. De medewerkers hebben hierdoor niet de tijd die zij nodig hebben om de gewenste kwaliteit van zorg te leveren. Dezelfde evaluatie concludeert dan ook dat de huidige structuur niet meer passend is om onze doelen van de transformatie te bereiken: toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit. Onze evaluaties, het cliëntervaring onderzoek², de casestudy³, de landelijke ontwikkelingen en de voorbeelden vanuit referentie gemeenten geven ons richting voor de doorontwikkeling in ons Sociaal Domein. De stappen die we in Overbetuwe tot nu toe hebben gezet, zijn daarvoor een goede voorbereiding geweest.

Figuur 1: Gemiddelde kosten van maatwerkvoorziening per unieke cliënt WMO/Jeugd

In figuur 1 is te zien dat de kosten per cliënt gelijk blijven en dat daarmee de kostenstijging is toe te schrijven aan de toename van het aantal cliënten. De afname in 2015 heeft naar verwachting te maken met onvolledige cliëntgegevens in de databestanden.

Betaalbaar, toegankelijk en kwaliteit

We zijn klaar om de volgende stappen te zetten richting het behalen van onze doelen. Daarbij constateren wij de volgende ongemakken die de transformatie in de weg staan:

- Dichterbij de inwoner staan, zorgt voor een toename aan hulpvragen. De huidige bezetting en structuur sluiten niet aan op deze toename;
- Doordat de capaciteit van de sociale kernteams niet aansluit op de hoeveelheid hulpvragen ontstaan er wachtlijsten;
- Deze wachtlijsten leggen druk op de samenwerking tussen partijen. Elke partner (sociaal kernteam, zorgcoördinator, A poule, het interventieteam, enz.) werkt naar vermogen, maar heeft moeite de verbinding met de andere partners aan te gaan;
- Dat de partners onvoldoende met elkaar verbinden, heeft een aantal gevolgen:
 - De communicatie tussen partners laat te wensen over
 - Er is sprake van stapeling in de zorg
 - De aanwezige kennis en expertise wordt niet gedeeld en daardoor onvoldoende benut
- Door de versnippering van de toegang (voorliggend veld, SKT, huisartsen, 1e lijn organisaties en de gemeente) is het voor de inwoner niet altijd helder waar hij met zijn zorgvraag terecht kan⁴;

¹ Geactualiseerde evaluatie Sociaal Kernteams gemeente Overbetuwe, 18bij12927

² WMO cliëntervaringsonderzoek 2017, 18bes00759

³ Casestudy organisatie en bekostiging sociaal domein Overbetuwe 17 mei 2018, 19bes00049

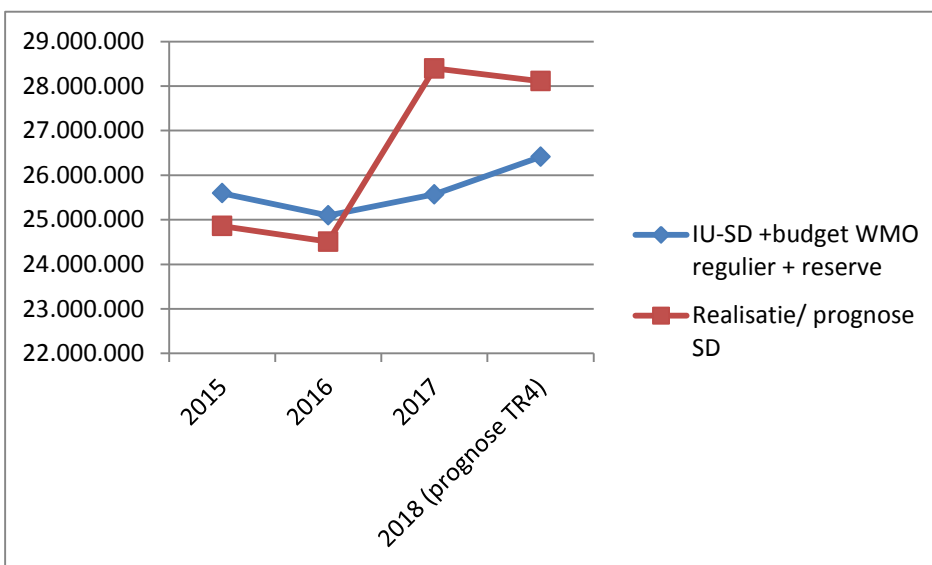
⁴ Evaluatie sociale kernteams, 18bij07060

- De kosten in de jeugdzorg stijgen. Tegelijk zien we dat ongeveer 70% van de doorverwijzingen naar jeugd maatwerkvoorzieningen niet via de gemeente maar via huisartsen en andere verwijzers loopt⁵. In de huidige structuur is weinig prikkel tot doorgeleiden naar algemene- en basisvoorzieningen en lukt het ons onvoldoende hier invloed op uit te oefenen.

Deze ongemakken willen we wegnemen zodat we onze doelen (toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit) kunnen behalen. Hiervoor is nodig dat wij onze medewerkers en partners op de juiste wijze faciliteren en de handvatten bieden om betere kwalitatieve zorg te bieden, binnen de mogelijkheden van de leefomgeving van de inwoner. Deze transformatie vraagt een andere rol van de gemeente én een grotere rol voor de maatschappelijke partners. Bereikbaar, betaalbaar en van goede kwaliteit staan bij deze doorontwikkeling van ons Sociaal Domein centraal.

Zoals we nu werken kunnen we deze drie kernwaarden niet bieden. We kunnen immers niet spreken van bereikbare, kwalitatieve en een betaalbare zorg.

Figuur 2: Financieel kader Sociaal Domein (WMO, JW)

In de bovenstaande grafiek zijn de baten en lasten voor het financieel kader Sociaal Domein over de periode 2015 – 2018 (prognose) in beeld gebracht. Uit deze grafiek is op te maken dat de baten uit de integratie-uitkeringen van het rijk en de middelen uit eigen reserve na 2016 zijn gestegen. Tegelijkertijd zien we dat de lasten voor de twee domeinen ook zijn gestegen na 2016, maar dat deze lasten sterker stijgen dan de baten en leiden tot een tekort in 2017 en 2018. Dit tekort is toe te schrijven aan een stijging van de lasten in het domein Jeugdzorg. Al vanaf 2015 zijn de lasten voor Jeugdzorg hoger dan de baten. In de jaren 2015 en 2016 konden we dit tekort opvangen met het overschot op de baten voor het domein WMO. Vanaf 2017 zijn de baten voor zowel de domeinen WMO als Jeugdzorg lager dan de lasten. Dit tekort zien we ook in 2018 en lijkt er sprake van een trend in de cijfers.

De beoogde doorontwikkeling maakt dat de tot nu toe gehanteerde structuur niet langer toereikend is. Daarom hebben wij een casestudy laten uitvoeren. De gesprekken met verschillende partners, lokaal en regionaal, hebben geleid tot een aantal adviezen gericht op samenwerking, leiderschap, aanpak, positie en transformatieopdracht. Deze adviezen zijn meegenomen in de keuze voor een nieuw model. We zien

⁵ Monitor sociaal domein, 18bij05295

dat verschillende gemeenten Overbetuwe voorgaan in een structuur waarin maatschappelijke partners aan het roer staan en kunnen sturen op het geheel in plaats van op onderdelen⁶. We verwachten dat, indien de partners met een gezamenlijke opdracht samen verantwoordelijk zijn voor één budget, zij sneller schakelen en effectiever handelen. Door goed te monitoren houden we overzicht over het hele uitvoeringsproces en kunnen we sturen op resultaat. Een verbeterde structuur, waar de expertise van onze maatschappelijke partners ten volle wordt benut, draagt ook bij aan een verbeterde toegang. Met het vormen van een team waar onze Jeugd consulenten en WMO consulenten onderdeel van zijn, wordt versnippering tegengegaan. Bovendien, wanneer wij onze medewerkers en partners op de juiste wijze faciliteren, zal dit de kwaliteit van zorg ten goede komen.

Hoe verder

De transformatie die voor ons ligt, vraagt dat we dit samen doen; de maatschappelijke partners, de gemeentelijke organisatie, de inwoners, de participatieraad en de raad. Hier zijn we al mee aan de slag gegaan. In overleg met de raad hebben we een extra stap in de planning ingebouwd; namelijk het vaststellen van het visiedocument. In onderstaande tabel wordt de planning van besluitvorming van de raad uiteen gezet. Uiteraard blijft ook de Participatieraad gedurende deze hele periode onze gesprekspartner.

Tabel: planning proces inspraak raad

Termijn	Onderwerp
12 februari 2019	Ronde tafel gesprek
26 februari 2019	Vaststellen visiedocument
Tweede kwartaal 2019	De raad wordt een nadere uitwerking van de inhoudelijke doorvertaling en het daar bijbehorende juridische construct en het vanaf 2020 te hanteren bekostigingsmodel voorgelegd.
Juni 2019	Met de raad worden de kritische prestatie indicatoren (KPI's) besproken waarmee de raad de uitvoering van het sociaal domein kan monitoren.
Derde kwartaal 2019	De raad neemt een besluit over de uiteindelijke opdracht, het daarbij behorende budget en de daarvoor gevraagde prestaties en KPI's.
Vierde kwartaal 2019	De raad is aan zet om bij de programmabegroting 2020 de middelen betreffende de uitvoering sociaal domein definitief te bestemmen.

Aanvullend, om de raad nauw bij het proces te betrekken, wordt een afstemmingsoverleg georganiseerd. Elke zes weken neemt het college de fracties mee in de stand van zaken. Zij hoopt van elke partij een woordvoerder op dit dossier te mogen verwelkomen. Het eerste afstemmingsoverleg wordt op korte termijn gepland.

Behandelend adviseur voor technische vragen: C. Ziel, tel.: 14 0481, email: c.ziel@overbetuwe.nl

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. M.F.H. Knaapen

drs. A.S.F. van Asseldonk

⁶ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/aanbesteden-zorg-moet-over-andere-boeg.9591737.lynkx>

